

Îmi place Oana Pellea!

Desprind și încerc să rezum, din **Jurnal 2003–2009** al Oanei Pellea, recent apărut la Editura Humanitas (București, 2009), o însemnare datată 5.VIII.2007. Prilejuită de „plecarea” lui Florian Pittiș. E, de fapt, vorba despre o amintire a actriței. La un moment dat, după o reprezentație cu *Câinele grădinarului*, spectacol montat de Florian Pittiș la Teatrul „Bulandra”, în care juca și Oana Pellea, regizorul i-a mărturisit actriței că, odinioară, atunci când aceasta a dat concursul de intrare la marele Teatru bucureștean, el i-a notat evoluția cu nota 4 (patru). Probabil că cineva i-a cerut să își justifice drasticul calificativ. „E netalentată și nu-mi place!”, a spus Pittiș. În ceea ce mă privește nu cred că am spus vreodată, la fel de vehement precum marele actor, că Oana Pellea ar fi netalentată, dar îmi amintesc că demult – era prin 1984, iunie – când în sala „Izvor” a aceluiași Teatru am văzut-o în spectacolul de absolvență cu *Bună seara, domnule Wilde!* nu mi-a plăcut foarte tare. Mi-am spus: „da, e fiica lui Amza Pellea, merge, dar nu e asemenea tatălui ei!”. Comparația era stupidă, „neprofesională” dar...normală. La îndemână. Au venit spectacolele de la Piatra Neamț, cele câteva spectacole bune din anii '90 de la „Bulandra” – de *Trei surori* și de *Poveste de iarnă* îmi amintesc de parcă le-aș fi văzut ieri –, a venit *Noaptea furtunoasă* de la „Odeon” și mi-am spus că Oana Pellea e o actriță bună. Dar Oana Pellea nu s-a numărat printre preferatele mele. I se mai întâmplă și criticului să aibă preferințe, iar când s-a decis să scrie un text ceva mai puțin *comme il faut*, așa cum e acesta, cred că își poate mărturisi și el „defectele”.

Citind acum, în iunie 2009, *Jurnalul* actriței, mi-am dat seama că „a fi mai bun” a fost deviza ei zilnică. Nu doar în profesie, ci, înainte de orice, în viață. Iar dacă *Jurnalul* ei are cu adevărat valoare, aceasta nu trebuie căutată doar fiindcă el surprinde prin aceea că nu conține „bârfe” teatrale. Chiar m-a șocat neplăcut să constat că unii dintre cei care au recomandat cartea au insistat asupra acestui fapt. Nu știu de ce mai toți, chiar oameni de bună condiție intelectuală, cred că „bârfa” e legea de existență, dacă nu de subzistență din teatru și cred că orice actriță se înrudește, fie și numai de departe, cu Emilia Răchitaru. Nu spun ei acest lucru explicit, dar cam asta gândesc.

Valoarea *Jurnalului* Oanei Pellea nu se cuvine căutată nici în detaliul că din condeiul, sau, mă rog, din tastele computerului ei de scriitor neprofesionist au ieșit adesea fraze frumoase, atât de frumoase încât nu te rabdă inima să nu le mai citești o dată, să le subliniezi, ba chiar să le reții. Important în cartea Oanei Pellea e felul în care se consemnează lupta ei cotidiană cu „carnea” cu contingentul, apropierea de ceea ce ea numește „Marele Șef” De Divinitate. Cred că o face altfel decât în aparițiile de la televizor care cam abundă în crucii făcute cu orice ocazie. Dar și felul în care Oana Pellea notează întâlnirile ei cu semenii săi. Cu pământeni. Pe unii i-a pierdut pentru că așa a vrut Marele Șef. I-a pierdut e însă doar un fel de a spune. Căci deși „mama și tata mă privesc râzând ...din două poze” cu toate că despre Alexandru Paleologu și despre Octavian Paler trebuie să scrie la timpul trecut, deși Ileana Predescu, Gina Patrichi, George Constantin, Ștefan Iordache,

Florian Pittiș, Adrian Pinteau sau Ovidiu Bose Paștina sunt și ei acum în altă Lume, deoarece tot la fel, așa a orânduit Marele Șef, exercițiul zilnic de a fi mai bun a învățat-o pe Oana Pellea să îi facă prezenți. Rememorându-le învățăturile, gesturile, cuvintele, vorbele, faptele, exemplul.

Același Mare Șef a învățat-o pe Oana Pellea că un om mai bun e cel pe care îl „doare” îl doare țara, îl doare durerea ei, îl dor relele și durerile semenilor, neputințele, minusurile, invidiile lor. Nu înseamnă că pentru minusuri îi disprețuiește. Îi e doar rușine pentru ei. Pe omul de bună credință îl doare trecerea anilor. Dar asta nu înseamnă că atunci când un an calendaristic ajunge la capăt ori când mai adăugăm un an în registrul de evidență al propriei existențe trebuie să ne lamentăm. Nu tânguirea ne ajută să mergem mai departe și să o facem cât de cât bine. A fost un an excepțional, va veni un an excepțional! Iată ce se cuvine să ne spunem nu ca să ne amețim, ci spre a încerca să fim mai buni și să ajungem mai aproape de superlativul acesta absolut. Și aceasta nu fiindcă „e bine” să ne punem între paranteze puterea de judecată și capacitățile de autoevaluare, ci fiindcă am încercat, ne-am străduit să fie astfel. Adică mai aproape de excepțional Sigur că nu am reușit de-a binelea. Nu încapă îndoială că în gestiunea personală au apărut și lipsuri. Important e că ne-am străduit să fie cât mai puține. Că am vrut să ne regăsim. Căutarea Marelui Șef presupune găsiri și regăsiri. Regăsiri ale propriei individualități. Ale eului nostru nealterat.

Jurnalul Oanei Pellea mi se pare a fi înregistrarea eforturilor făcute pentru ca asemenea regăsiri să fie posibile. Printre instrumente se află și Teatrul. Nu doar el. Dar se află și Teatrul, grație marilor sale valori. Grație autenticilor săi artiști. Care se află „prin poduri, prin pivnițe, pe scene mari, mici, în ateliere, în săli de balet, opere, studiouri, platouri de filmare, la mese de scris, în săli de concert, biblioteci, edituri, circuri, pe străzi. Peste tot. Oameni care visează frumos, care creează, care nu dorm noaptea pentru un gest, un cuvânt, un sunet, o culoare, o formă, un cadru”. Se pot chema Olga Tudorache ori Sanda Manu ori, simplu și cvasi-anonim, Valerică. Oameni pe care îi găsim mulțumită *Jurnalului* Oanei Pellea.

Lecția pe care o primesc e că e tare bine să vrem și să încercăm să ne găsim și să ne regăsim. Îmi place să îl citez adesea pe Constantin Noica, cel care spunea că lecțiile adevărate „se primesc”, nu „se dau”. Pentru lecția pe care am primit-o, citind acest *Jurnal*, pot spune acum că îmi place Oana Pellea. Mai mult decât îmi plăcea înainte de lectura lui. E motivul pentru care am vrut să pun pe hârtie aceste cuvinte. Care numai recenzie, numai comentariu critic nu și-au dorit să fie.

Oana Pellea, *Jurnal 2003–2009*,
Editura Humanitas, București, 2009.

